

V předešlých kapitolách jsme zkoumali srdečné vztahy mezi nacistickým Německem a druhou Polskou republikou ve 30. letech, které byly narušeny pouze malým územním sporem, v porovnání s ambicemi obou zemí na Východě nevýznamným...

Němci nabídli mírové a civilizované řešení územního problému – ve sporných oblastech se mělo konat referendum (gdaňský koridor), které by vyřešilo všechny problémy. Pokud by obyvatelé toho, co bylo známo jako „**Koridor**“, rozhodli, že jejich území se vrátí Německu, dostalo by Polsko železniční trať s extrateritoriálním statutem plus dálnici Reichsautobahn, která by zachovala jeho přístup k Baltskému moři. A pokud by „Koridor“ zůstal pod polskou kontrolou, bylo by Německo kompenzováno touto transportní možností. Hitler nežádal Poláky, aby vrátili Gdaňsk zpět, zadarmo. Byl připraven zaručit nové hranice Polska, prodloužit **německo-polský pakt** o neútočení a zaručit zvláštní práva Polákům v nově německém Gdaňsku. A kus sovětské Ukrajiny by více než kompenzoval Polsku ztrátu jeho území. To byly celkem štedré nabídky, ale Polsko je odmítlo. Záliba Poláků v dobrých vztazích s Německem byla určována velmi daleko od polských hranic.

21. března 1939 Poláci drasticky změnili svůj přístup k německým návrhům. Téhož dne Němci údajně předložili Polsku ultimátum: musí okamžitě předat Gdaňsk a „Koridor“ Německu. Ale to nebyla pravda. Němci Polákům toho dne nenabídli nic nového. Čekali na odpověď na své staré a velmi shovívavé návrhy. Odpověď měl předat polský ministr zahraničí Józef Beck a byl toho dne očekáván v Berlíně. Ale nikdy se tam neukázal. Místo ministra dorazil polský velvyslanec Józef Lipski. Šéf německého ministerstva zahraničí, Joachim von Ribbentrop, měl na polského vyslance dvě věci. První bylo, že Německo očekává, že Varšava přijme jeho návrhy, druhou byla otázka – Proč letěl polský ministr zahraničí Józef Beck (který měl dorazit do německého hlavního města na konečné přijetí německého plánu) do Londýna, místo do Berlína?

To bylo snadno vysvětlitelné: jakmile Hitler **předvedl drzost jednat se Slováky a Ukrajinci jinak**, než jak mu bylo nařízeno, směr britské politiky se okamžitě změnil. A poté změnila svůj tón také „nezávislá“ polská šlechta. Onoho dne, 21. března 1939, Británie „náhle“ navrhla, aby SSSR a Francie oznámily okamžité konzultace o tom, jak zastavit „další agresi v Evropě“. Stejného dne vůdci západních zemí přispěchali do Londýna, aby rozhodli, co dělat s Hitlerem vymknuvším se kontrole. Ministr zahraničí „nezávislého“ Polska přiletěl také. Měl k tomu dobrý důvod. Poláci byli rychle informováni o nové „jednotné politice“. Předtím dělali co mohli, aby vyhověli Němcům, ale nyní proti nim museli vystupovat co nejtvrději. A aby se Polsko nezdráhalo nasadit takový tón s Německem – Anglie, náhle a bez jakékoliv žádosti ze strany Poláků, vydala záruku vojenské ochrany.

Uběhlo pět dní a 26. března 1939 polský velvyslanec Lipski předal Ribbentropovi memorandum polské vlády, které příkře odmítlo německé návrhy na návrat Gdaňsku. Sám Lipski to zpečetil tím, že uvedl: „*Jakýkoliv další pokus zabývat se německými plány, obzvláště co se týká návratu Gdaňsku Říši, bude znamenat válku s Polskem.*“

To byl obrat u polského diplomatického postoje o 180 stupňů. Dali Hitlerovi jasně najevo, že

Polský velvyslanec Józef Lipski, při projevu na sjezdu nacistické strany v německém Norimberku, 10. září 1938; o 7 měsíců později se opováží odmítnout německé návrhy ohledně gdaňského koridoru. Zdroj: Německý federální archiv

Polsko s ním již vyjednávat nebude a že je zcela připraveno bránit svůj postoj silou. A aby se pro Berlín odstranily jakékoliv přetrvávající pochyby, přikročili Poláci k řadě rozhodně nepřátelských akcí: většina osazenstva polského velvyslanectví v Berlíně, jakož i členové exilové komunity, poslali své ženy a děti zpět do Polska; polští studenti studující v německém hlavním městě se vrátili domů a polským konzulům bylo nařízeno spálit všechny tajné dokumenty a archivy. 23. března byla oznámena částečná mobilizace polské armády. A druhý den bylo Němcům předloženo „příkré“ memorandum. 27. března 1939 vydal polský prezident dekret schvalující dalších 1,2 miliardy zlotých na obranu.

To byly činy země, která měla s Německem pakt o neútočení! Bylo to stejné Polsko, které ještě před týdnem bylo považováno za primárního partnera v budoucí Führerově východní kampani. Ale Hitler byl nucen tuto kampaň odložit, jakmile Polsko reagovalo oznámením o částečné mobilizaci. A toto gesto vedlo přímo k válce! Je důležité poznamenat, že ani tehdy postoj Německa neznamenal jakoukoliv hrozbu pro Polsko. V Říši žádná mobilizace neproběhla a nepřišlo se s žádnými hrozbami vůči Varšavě. Němci neměli dokonce ani vojenský plán pro útok na Polsko! I ten nejzuřivější kritik Hitlerovy agrese by byl nucen připustit, že teprve až 1. dubna 1939 vydal Hitler příkaz připravit plán na útok na Polsko. A dokonce jen hrubý náčrt plánu byl k dispozici teprve až v polovině dubna 1939.

Hitlerovi bylo naprosto jasné, že Německo nemohlo nechat své zámezí nekryté před Polskem, zemí řízenou z Londýna, která poslušně plnila všechny příkazy, které dostala od Britů. Stejný polský „zátaras“, který odřízl jeho cestu na východ, se nyní přitočil a držel nůž u krku Německa. Hitler musel bojovat, ne proto, že byl maniakální agresor, ale proto, že jeho ekonomika byla vysoce zmilitarizovaná. Právě teď potřeboval určit směr svého dalšího kroku. Ale ať se vydá kamkoliv – na východ nebo na západ – Polsko může zahájit útok na Německo kdykoliv to bude vyhovovat Londýnu. Hitler musel tento problém vyřešit rychle.